

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ

ΣΤΟΝ ΑΓΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ-ΛΥΚΕΙΟΥ ΙΜΒΡΟΥ

Πανηγυρίζει σήμερα ή Ίμβρος, συναγάλλονται οί έδῶ και οί άπανταχοῦ Ίμβριοι. Οί επίπονες και συντονισμένες προσπάθειές μας καρποφόρησαν. Ο κώδων τοῦ Γυμνασίου και τοῦ Λυκείου στα Άγρίδια, ήδη επί δύο εβδομάδες, προσκαλεῖ τοὺς μαθητὰς και τις μαθήτριες εις τὸ μάθημα. Τοὺς καλεῖ νὰ συνεχίσουν αὐτὸ πὸν διεκόπη άναίτιως και άδίκως πριν άπὸ πενήντα ἔνα χρόνια. Νὰ γίνουν, με την βοήθεια τῶν καθηγητῶν τους, έγγραμματοι και ενάρετοι, γνήσιοι φορεῖς τῶν παραδόσεων και τοῦ πολιτισμοῦ μας, ικανοὶ νὰ βοηθήσουν τὸν ἑαυτὸν τους και τὸν συνάνθρωπον. Τὸ σχολεῖο διδάσκει γνώσεις και ανθρωπιά. Καλύτερα νὰ εἶσαι ἐπαίτης, ἔλεγε ὁ φιλόσοφος Ἀρίστιππος, παρά άμόρφωτος. Γιατι ὁ ζητιάνος ἔχει άνάγκη άπὸ χρήματα, ενῶ στὸν άπαιδέυτο λείπει ὁ «άνθρωπισμός», θὰ λέγαμε σήμερα, ὁ πνευματικὸς πολιτισμὸς, ή κουλτούρα.

Ἐμεῖς πὸν ζήσαμε τὸ θαῦμα τῆς εκπαιδευτικῆς άνοιξεως άπὸ τὸ 1952 μέχρι τὸ 1964, γνωρίζουμε καλύτερα άπὸ τὸν καθένα τι εἶχαμε και τι χάσαμε. Γνωρίζουμε ὅτι οί Ίμβριοι, μετὰ τὸ τραγικὸ 1964 ξενιτεύθηκαν χωρίς δεύτερη σκέψη, ἐπειδὴ ἐπιθυμοῦσαν νὰ στείλουν τὰ παιδιὰ τους σὲ ἑλληνόγλωσσο σχολεῖο. Εἶναι βέβαιον, ἐπίσης, ὅτι αὐτοὶ πὸν άναγκάσθηκαν νὰ ζήσουν μακριὰ άπὸ τὴν πατρίδα τους, πρόκοψαν, χάρις εις τὰ ἐφόδια πὸν ἔλαβαν εις τὰ σχολεῖα μας τὰ καλὰ ἑκεῖνα χρόνια.

Ἡ ἐπανασύστασις και ἐπανεκκίνησις τῆς καθ' ἡμᾶς εκπαιδύσεως εις τὴν γενέτειρά μας, γίνεται με καλοὺς οἰωνοὺς. Τὰ σχολικὰ κτήρια εἶναι ανακαινισμένα και σύγχρονα. Ἡ λειτουργία τοῦ Γυμνασίου και τοῦ Λυκείου διευκολύνει τὴν παραμονή τῶν παιδιῶν και τῶν γονέων τους εις τὸ νησί διὰ ἄρκετὰ ἔτη. Οί καθηγηταὶ εἶναι έδῶ, πανέτοιμοι νὰ αντιμετωπίσουν τὴν πρόκλησι. Βεβαίως, ὅταν με τὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1963/64, κατηγογήθη εις τὴν Ίμβρον ή μειονοτικὴ εκπαίδευσις, εις τὰ σχολεῖα μας φοιτοῦσαν συνολικῶς 693 μαθηταί, 618 εις τὰ ἔξι Δημοτικὰ και 75 εις τὸ Ἡμιγυμνάσιον, τὴν Κεντρικὴν Σχολήν. Τώρα ξεκινοῦμε με ὀλίγους μαθητὰς, ἄλλα εἴμεθα βέβαιοι ὅτι σύντομα ὁ ἀριθμὸς των θὰ αὐξηθῆ. Τὸ μέλλον μᾶς ἀνήκει. Εἶναι συγκλονιστικὸν ὅτι οί Ίμβριοι πριν 50 ἔτη ἔφευγαν διὰ νὰ μάθουν τὰ παιδιὰ τους γράμματα, ενῶ σήμερα ἐπιστρέφουν γιὰ νὰ τὰ ἐγγράψουν εις τὰ δικά μας σχολεῖα, εις τοὺς Ἁγίους Θεοδώρους και εις τὰ Άγρίδια. Οί γεννημένοι και γαλουχημένοι δίπλα στὸ κῶμα τοῦ Αἰγαίου Ίμβριοι ἀφήνουν τώρα τις

μεγαλουπόλεις τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ γυρίζουν στὴν ζεστὴ ἀγκαλιὰ τοῦ νησιοῦ μας φέρνοντας μαζί τους καὶ τὰ παιδιά τους γιὰ νὰ μάθουν ἐδῶ γράμματα καὶ πάλι στὴ μητρικὴ μας γλῶσσα. Τώρα ὑπάρχουν καὶ πάλιν «οἱ ἐρχόμενοι εἰς ἑορτήν».

Ἀπευθύνομαι, ἐγκαρδίως, πρῶτον εἰς τοὺς καθηγητὰς μας. Τὸ ἔργον σας ἔχει λειτουργηματικὸν χαρακτήρα, κι' αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἀπόλυτον προτεραιότητα ἔχει ἡ μόρφωσις καὶ ἡ πρόοδος τῶν μαθητῶν. Αὐτὸς εἶναι ὁ διαχρονικὸς ὀρισμὸς τοῦ δασκάλου, ὁ ὁποῖος, ὅπως ἐλέχθη, «παίρνει τὰ πάντα, ἀκόμη καὶ τὸν ἴδιον του τὸν ἑαυτό, σὰ σοβαρά, πάντοτε ἐν σχέσει μὲ τοὺς μαθητὰς του». Ὁ καλὸς δάσκαλος τοῦ χθὲς καὶ ἐκεῖνος τοῦ σήμερα δὲν ἔχουν μεγάλες διαφορὰς. Ὅπως γράφει ἓνας σύγχρονος Ἰμβριος παιδαγωγός, «οἱ πόρτες τῶν τάξεων σὰ σχολεῖα ἔπρεπε νὰ εἶναι χαμηλές, ὅπως σὰ ἐξωκλήσια τῆς Ἰμβρου, γιὰ νὰ σκύβουν οἱ δάσκαλοι, παρόμοια μὲ τοὺς πιστοὺς, ὅταν εἰσέρχονται.

Ὁ δάσκαλος πρέπει νὰ σκύβῃ γιὰ νὰ ἔλθῃ πρόσωπο μὲ πρόσωπο μὲ τὸν μαθητὴ του».

Σᾶς ὑπενθυμίζω ὅτι προτάθηκε διὰ τοὺς δασκάλους ἓνας «σωκρατικὸς ὄρκος», ὅπως ἰσχύει διὰ τοὺς ἰατροὺς ὁ «ὄρκος τοῦ Ἱπποκράτους». Ὁ Σωκράτης θεωρεῖται μέχρι σήμερα ἀπὸ πολλοὺς τὸ πρότυπον τοῦ παιδαγωγοῦ καὶ τοῦ δασκάλου.

Ἀπευθύνομαι, ἐν συνεχείᾳ, μὲ πολλὴ πατρικὴ ἀγάπη καὶ στοργὴ εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τὶς μαθήτριες. Ἀγαπητὰ μας παιδιά, εἴθε τυχεροὶ ποὺ θὰ ζήσετε τὰ μαθητικά σας χρόνια εἰς τὸ σχολεῖον αὐτό, ὅπου θὰ γαλουχηθῆτε μὲ τὸ πνεῦμα ἐνὸς πολιτισμοῦ φιλοθεΐας καὶ φιλανθρωπίας, ὑπεύθυνης ἐλευθερίας, διακονίας καὶ ἀλληλεγγύης. Πρέπει νὰ εἴθετε ὑπερήφανοι ποὺ θὰ συνεχίσετε τὴν φωτεινὴ παράδοσι τῆς παιδείας εἰς τὴν Ἰμβρον καὶ θὰ κληθῆτε, ἀργότερα, νὰ τὴν μεταλαμπαδεύσετε σὶς ἐπερχόμενες γενεές. Πρέπει νὰ χαιρέσθε ποὺ θὰ διδαχθῆτε νὰ φυλάσσετε τὸν τρόπον τοῦ βίου, ὁ ὁποῖος ἀναπτύχθηκε καὶ διασώθηκε εἰς τὸν εὐλογημένον αὐτὸν τόπον μας.

Τὰ φωτεινὰ πρόσωπά σας, τὰ μάτια σας, ποὺ εἶναι γεμάτα παρὸν καὶ μέλλον, μᾶς ἐμπνέουν καὶ μᾶς ἐνδυναμώνουν. Βλέπουμε τώρα μπροστὰ μας φωτεινοὺς καὶ ἐλπιδοφόρους ὀρίζοντες. «Κάθε παιδί εἶναι ἐλπίδα γιὰ ὅλον τὸν κόσμον». Χαιρόμεθα ποὺ θὰ ἀκούεται εἰς τὰ χωριά μας ἀπὸ παιδικὰ χεῖλη ἢ πανάρχαια λαλιὰ τῶν Ἰμβρίων. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ εἴθετε ἄριστοι μαθηταὶ καὶ ἄριστες μαθήτριες, μὲ πολλὰ ἐνδιαφέροντα, μὲ ζωντάνια καὶ χάρη, μὲ σύμπνοια μεταξὺ σας καί, προπάντων, μὲ σεβασμὸ πρὸς τοὺς καθηγητὰς σας. Μὴν ἀποφεύγετε τὴ

δουλειά. «Ὁ κόπος στολίζει τὸν τόπο». Καὶ νὰ ἔχετε εὐγενεῖς φιλοδοξίες καὶ ὑψηλοὺς στόχους. «Μεγαλώνουν οἱ ἄνθρωποι ὅταν βάλουν μεγάλους στόχους στὴν ζωὴ των». Νὰ κάνετε ἐσεῖς καὶ οἱ μαθηταὶ ποὺ θὰ ἔλθουν στὰ ἐπόμενα χρόνια νὰ ἀνθίσῃ καὶ πάλι ἡ πνευματικὴ ζωὴ τῆς Ἰμβρου καὶ νὰ ἐξάγῃ τὸ νησί μας ἐπισημονας καὶ ἰδιαιτέρως δασκάλους, ὅπως συνέβαινε στὶς ἀρχὲς τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος. Ναί! Εἶχαμε περίσσευμα δασκάλων!

Αὐτὴν τὴν ὥραν, ἔλλογιμώτατοι ἐκπαιδευτικοί, μαθηταὶ καὶ μαθήτριες, ἀγαπητοὶ συμπατριῶται καὶ φίλοι τῆς Ἰμβρου, κυρίες καὶ κύριοι, αὐτὴ τὴν ἱερὴ καὶ ἱστορικὴ στιγμή, τὴν γεμάτη ἐλπίδα, ἐνθουμούμεθα τὸ εὐλογημένον παρελθόν, μνημονεύουμε καὶ τιμοῦμε τοὺς διδασκάλους μας, τοὺς δασκάλους τῆς Ἰμβρου, αὐτοὺς ποὺ διηκόνησαν εὐόρκως καὶ μὲ αὐτοθυσίαν τὴν παιδείαν εἰς τὴν γενέτειρά μας. Δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε τοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν προσφορὰν των. Οἱ νέες γενιὲς τῶν Ἰμβριῶν ὀφείλουν νὰ ἐμπνέωνται ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῶν πρωτεργατῶν τῆς πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ νησιοῦ μας.

Ἐνθουμούμεθα σήμερα, μὲ σεβασμόν, τὸν μακαριστὸν Μητροπολίτην Ἰμβρου καὶ Τενέδου κυρὸν Μελίτωναν, ὁ ὁποῖος συνέβαλε, ἴσως ὅσο κανεὶς ἄλλος, εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς χρυσοῦς δωδεκαετίας τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν Ἰμβρον. Τιμοῦμε καὶ εὐγνωμονοῦμε καὶ ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι μὲ τὸν ὀβολὸν τους, μὲ τὴν ἐθελοντικὴ καὶ χειρωνακτικὴ ἐργασία τους, μὲ τὴν ζωτικὴν συμπαράστασίν τους βοήθησαν νὰ κτισθοῦν καὶ νὰ λειτουργήσουν τὰ σχολεῖα μας μὲ ὑποδειγματικὸ τρόπο κατὰ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην περίοδον.

Οἱ φιλειρηνικοὶ καὶ φιλοπρόοδοι Ἰμβριοὶ ἐβίωσαν ἀνείπωτα δεινὰ ἀπὸ τὸ 1964 καὶ ἐξῆς, χωρὶς νὰ ἔχουν φταιξῆι σὲ κάτι δι' ὅσα τοὺς συνέβησαν. Αὐτὸ ποὺ ζοῦμε σήμερα, εἶναι τὸ πρῶτο βῆμα γιὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Δικαίου. Εἶναι ἀπόδοσις ὀφειλῆς. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀποτελεῖ σαφῶς θετικὴ συμβολὴ ἐκ μέρους τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, ποὺ τὴν ἀναγνωρίζουμε, ἀναμένοντες, βεβαίως, καὶ ἄλλες «ἀποκαταστάσεις». Εὐχαριστοῦμε ἰδιαιτέρως τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας τῆς Ἀγκύρας διὰ τὴν βοήθειαν καὶ τὶς διευκολύνσεις.

Συγχαίρουμε καὶ εὐχαριστοῦμε ὡς συντελεστὰς τῆς ἐπανασυστάσεως τῆς μειονοτικῆς παιδείας εἰς τὴν Ἰμβρον τὴν ἔντιμον Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, τοὺς Ἱερωτάτους ἀδελφοὺς Μητροπολίτας Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Κύριλλον καὶ Μύρων κ. Χρυσόστομον, τὰ Ἰμβριακὰ Σωματεῖα Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, τὸν Ἑλλόγιμον κ. Ἰωακείμ Καμπουρόπουλον, τὴν κ. Ἄνναν Κουτσουμάλη, τοὺς χορηγοὺς μικροτέρων ἢ μεγαλυτέρων ποσῶν, ὅλους τοὺς ἐπωνύμους καὶ

άνωνύμους ύποσηρικτάς τοῦ ἱεροῦ ἔργου τούτου. Ὅλως ἰδιαίτερος ἐκφράζουμε τὴν εὐγνωμοσύνη μας οἱ Ἴμβριοι πρὸς τὸν Ἐντιμολ. κ. Παντελεήμονα Βίγκαν, Ἄρχοντα Μ. Χαρτοφύλακα, διὰ τοὺς πολλοὺς καὶ πολυτίμους κόπους του διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασι τοῦ ἐγχειρήματός μας -τόσο πολυτίμους ποὺ χωρὶς τὴν συμβολή του ἀμφιβάλλω ἂν θὰ εἶχαμε σήμερα ἀνοικτὰ αὐτὰ τὰ σχολεῖα μας- τὸ καμάρι μας.

Ἐκφράζω τὶς ἰδιαίτερες εὐχαριστίες ὅλων μας πρὸς τὰ Ἴμβριακὰ Σωματεῖα διὰ τὴν συμβολὴν των εἰς τὴν διάσωσιν ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια τῶν ἱμβριακῶν παραδόσεων, διὰ τὴν προβολὴ τοῦ πολιτισμοῦ μας, καὶ ἐπειδὴ κράτησαν ζωντανὴ τὴν ἐλπίδα ἐπιστροφῆς εἰς τὴν Πατρίδα. Εἶναι ὑπέροχον ὅτι οἱ Ἴμβριοι τῆς διασπορᾶς δὲν ἀπεκόπησαν ἀπὸ τὶς ρίζες τους, καὶ εἰς αὐτὸ συνέβαλαν καθοριστικῶς τὰ σωματεῖα μας.

Κάνω ἔκκλησιν πρὸς ὅλους, τοὺς παρόντας καὶ τοὺς ἐν τῇ ξένη Ἴμβρίους, νὰ μὴν ἀφήσουμε νὰ σβῆσῃ ὁ πολιτισμὸς τῆς Ἴμβρου, ἢ ἐμπιστοσύνη εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, τὸ δέσιμο μὲ τὶς παραδόσεις τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ κοινοτικὸ πνεῦμα, ἢ ἀγάπη γιὰ τὴν φύσι, ἢ σταυροαναστάσιμος διάθεσις, ἢ ἄσβεστος ἐλπίδα δι' ἓνα καλύτερον αὔριον.

Περαίνοντας τὸν λόγον, ὑπογραμμίζω ὅτι ὁ δρόμος διὰ νὰ ἀνορθωθῇ καὶ εὐδοθῇ ἢ καθ' ἡμᾶς παιδεῖα εἰς τὴν γενέτειρά μας εἶναι μακρὺς. Διὰ νὰ ἐπιτύχουμε, ὀφείλουμε ὅλοι νὰ συνεργήσουμε. Ἐμπιστευόμεθα εἰς τὴν φιλοπατρία, εἰς τὴν ἀγάπη διὰ τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἀποφασιστικὴ καὶ τὴν ἀγωνιστικὴ τῶν Ἴμβρίων. Ὁ Πατριάρχης σας στηρίζει καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ στηρίξῃ μὲ ὅλη του τὴν δύναμι, ἔργῳ καὶ λόγῳ, τὴν εὐλογημένη αὐτὴ προσπάθεια. Πιστεύω ἀκλονήτως ὅτι ὁ παντεπόπτης καὶ ἀγαθοδότης Θεὸς θὰ εὐλογῇ καὶ θὰ κατευθύνῃ τὸν καλὸν ἀγῶνα μας. Ὁ ὄνειδισμὸς μας φαίνεται ὅτι τελειώνει.

«Τῷ θέλοντι κάμνειν, συγκάμνει Θεός». Γένοιτο!